

DOMEL

OKOLJSKO POROČILO
za leto 2016

OKOLJSKO POROČILO za leto 2016

Vsebina

Nagovor uprave	3
Predstavitev podjetja, vizija, poslanstvo	4
Družbena odgovornost	8
Okoljski vidiki	9
Električna energija	10
Voda	11
Toplota	12
Odpadki	13
Monitoringi vplivov na okolico	15
Mnenje zainteresirane javnosti	15
Trajnostni razvoj izdelkov	16
Okoljski programi	18

NAGOVOR UPRAVE

Spoštovani,

Skrb za okolju prijazno ravnanje gojimo že desetletja. Usmerjeni v prihodnost zagotavljamo kakovostna delovna mesta, smo družbeno odgovorni in zapisani trajnostnemu razvoju. Varstvu okolja posvečamo posebno pozornost. Sistematičen pristop k ravnanju z okoljem že od leta 2003 vodimo z uporabo ISO standarda 14001. V teh letih smo storili veliko korakov k varovanju okolja: zmanjšali smo izpuste v okolje, porabo električne in toplotne energije, vode ter količino komunalnih odpadkov.

Največji vpliv na okolje imamo s svojimi izdelki, ki jih razvijamo in proizvajamo. Domelovi elektromotorji so iz generacije v generacijo lažji, tišji, porabijo manj energije, ob tem pa izredno zanesljivi in s tehničnimi karakteristikami vodilni na svetu. Še posebno energetsko učinkoviti so motorji programa EC-pogonov za prezračevalne sisteme. Z letno uporabo v petih letih proizvedenih motorjev naši kupci prihranijo glede na klasične pogone z asinhronskimi motorji 180 GWh električne energije, kar predstavlja 100 000 ton manj izpustov toplogrednih plinov v ozračje letno.

V poročilu vam z veseljem predstavljamo rezultate in trende ravnanja z okoljem v letu 2016.

Jožica Rejec
predsednica uprave Domel Holding, d.d.

0 PODJETJU

Predstavitev podjetja

Domel je globalni proizvajalec elektromotorjev in sesalnih enot s 60-odstotnim deležem na evropskem trgu ter eden vodilnih svetovnih proizvajalcev. Postajamo tudi vedno bolj prepoznaven in cenjen dobavitelj EC-sistemov in komponent za avtomobilsko industrijo. Povečevanja tržnega deleža in ohranjanja dobrega tržnega položaja ne bi zmogli brez znanja in hitrega prilagajanja novim spoznanjem. Kakovost, zanesljivost, fleksibilnost, inovativnost in ekološka ozaveščenost so lastnosti blagovne znamke Domel, ki kupcem vzbujajo interes za vzpostavitev dolgoročnega partnerstva z rešitvami, usmerjenimi v prihodnost in temelječimi na znanju. Večina poslovnih partnerjev z Domelom sodeluje že več desetletij. S proizvajalcem Electrolux, ki je številka ena v proizvodnji bele tehnike, smo mednarodno pogodbo sklenili že leta 1974 in sodelovanje traja še danes. Imamo lastno proizvodnjo, opremljeno s sodobno opremo za visoko produktivnost. Raziskovalno-razvojna dejavnost, tehnološki procesi in sodobna informatika podpirajo celoten poslovni proces, ki omogoča učinkovito fleksibilnost in popolno sledljivost potrebam trga ali posameznega kupca.

Sistem vodenja kakovosti in okolja

Domel deluje po zahtevah mednarodnih standardov kakovosti in okolja. To dokazujemo s pridobljenimi certifikati naslednjih standardov:

- ISO 9001 – sistem vodenja kakovosti,
- ISO 14001 – ravnanje z okoljem,
- ISO/TS 16949 – avtomobilska industrija,
- ISO 13485 – medicinski pripomočki.

ISO 14001 je mednarodni standard, ki je učinkovito orodje za ravnanje z okoljem in trajnostni razvoj organizacij. Domel je prvi certifikat ISO 14001 pridobil že leta 2003, v letu 2015 pa je potekala recertifikacijska presoja, v kateri so presojevalci iz presojevalske hiše Bureau Veritas preverili primernost in skladnost našega sistema ravnanja z okoljem. Presojo smo uspešno zaključili in prejeli nov certifikat ISO 14001 za obdobje naslednjih treh let.

TEMELJNA NAČELA

Poslanstvo, vizija in vrednote so naši skupni smerokazi za doseganje trajnostnega razvoja.

Poslanstvo

Domel je družbeno odgovorno podjetje. Kot globalni razvojni dobavitelj dovršenih rešitev elektromotornih pogonov in komponent, zasnovanih na lastnih inovativnih tehnologijah, omogočamo rast in trajnostni razvoj skupine Domel. S tem zagotavljamo kakovostna delovna mesta v širšem okolju.

Vizija

Smo globalni razvojni dobavitelj EC-sistemov in komponent ter ohranjamo vodilni razvojni položaj na trgu sesalnih enot.

Vrednote

- ustvarjalnost in ambicioznost,
- odgovornost in gospodarnost,
- spoštovanje in sodelovanje,
- skrb za stranke in zaposlene,
- pripadnost.

OKOLJSKA POLITIKA

Čisto, urejeno in zdravo okolje je naše bogastvo tako kot delovna mesta, ki jih s svojo dejavnostjo zagotavljajo družbe Domel. Vse to želimo ohraniti z načeli trajnostnega razvoja, izboljševati in zapustiti prihodnjim generacijam. Vsi zaposleni smo odgovorni za stalno okolju prijazno delovanje.

To izvajamo in dokazujemo, tako da:

- spremljamo in upoštevamo zakonske zahteve, zahteve kupcev in druge zahteve, na katere smo v Domelu pristali in so povezani z našimi okoljskimi vidiki;
- z usposabljanjem in komuniciranjem dvigujemo okoljsko zavest vseh zaposlenih in drugih, ki delajo za Domel ali v njegovem imenu;
- sistematično prepoznavamo, zmanjšujemo, preprečujemo in odstranjujemo negativne vplive dejavnosti na okolje;
- razvijamo in proizvajamo okolju prijazne izdelke, pri čemer dajemo prednost materialom in tehnologijam, ki gospodarno izrabljajo naravne vire in zmanjšujejo porabo energije pri delovanju;
- komuniciramo in učinkovito sodelujemo z lokalno skupnostjo, upravnimi organi in drugimi zainteresiranimi strankami.

Družbena odgovornost

Družbena odgovornost Domela je celosten uravnotežen trajnostni razvoj podjetja, ki vključuje zaposlene, kupce, dobavitelje, lastnike, lokalno okolje in javnosti. Domel deluje na temelju sprejetih vrednot, močni tradiciji in z lastno kulturo podjetja.

Prizadeva si za odličnost in visoko stopnjo konkurenčnosti na globalnem trgu. Deluje transparentno. Podjetje skrbi za stalno rast zaposlenih in rast blagovne znamke. Močan razvoj v sodelovanju s kupci in raziskovalnimi ustanovami ustvarja najboljše rešitve za trg. Izdelki so energijsko učinkoviti in vsaka nova generacija izdelkov porabi manj materiala. Konkurenčnost temelji tudi na lastnih visoko razvitih, okolju neškodljivih tehnologijah, robotizaciji in sistemu inoviranja vseh zaposlenih.

Domel sodeluje tudi z lokalno skupnostjo. Zmerna rast in stalno napredovanje podjetja že pol stoletja zagotavlja okrog 1000 delovnih mest, kar je polovica v Občini Železniki. To dejstvo nalaga Domelu svojevrsten vidik družbene odgovornosti.

OKOLJSKI VIDIKI

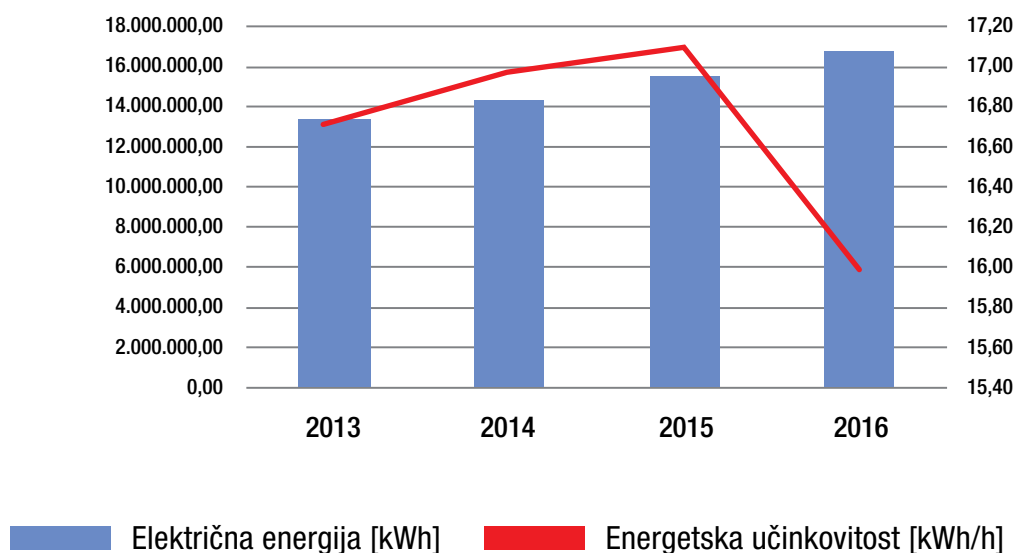

ELEKTRIČNA ENERGIJA

Električna energija je največji posamični okoljski strošek podjetja. Poraba se povečuje z obsegom proizvodnje, vendar se z obsegom proizvodnje povečuje tudi učinkovitost rabe električne energije. Ta je izražena v porabi energije na opravljeno delovno (norma) uro.

Domel	2013	2014	2015	2016
Električna energija [kWh]	13.421.331	14.315.249	15.468.237	16.725.778
Energetska učinkovitost [kWh/h]	16,73	16,97	17,09	15,99

Poraba električne energije (KWh/h)

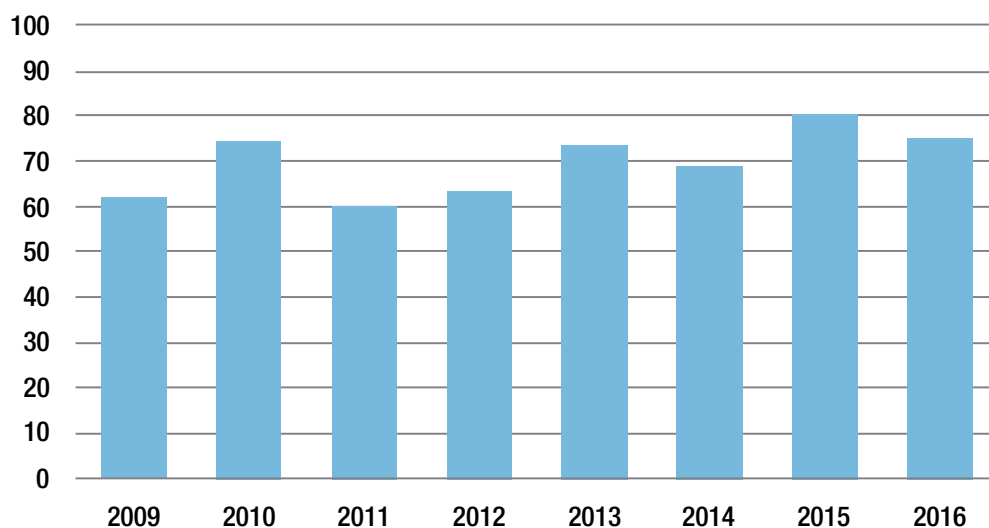
VODA

Cilj je zmanjšati porabo, kar dosegamo s tehnološkimi procesi, ki so prijaznejši do okolja. Velika večina tehnološkega hlajenje je že izvedena v zaprtih sistemih. Tako se za tehnološko hlajenje voda iz omrežja uporablja le občasno. Na lokaciji Otoki smo v septembru odpravili večje puščanje na vodovodu.

Poraba vode na lokaciji Otoki

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1000 m ³	62	74	60	63	73	69	80	75

Poraba vode (1000 m³)

TOPLOTA

Toplotna energija je po velikosti drugi največji okoljski strošek. Z aktivnim in učinkovitim upravljanjem porabe energije (optimizacijo porabe, izkoriščanjem odpadne toplote, prenovo toplotne postaje, izvedbo CNS na lokaciji Otoki, zamenjavo energentov na lokacijah Reteče in Na Plavžu) se je poraba toplotne energije in z njo povezanih stroškov bistveno znižala.

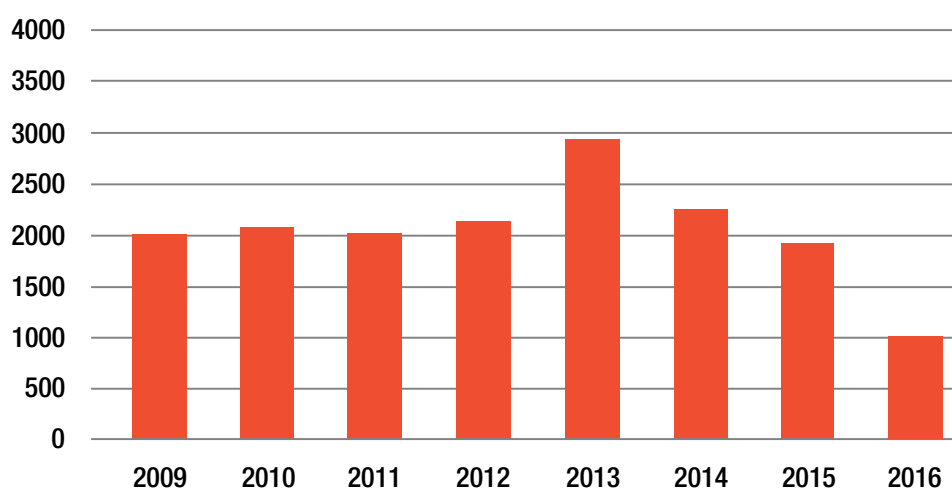
Poraba toplote na lokaciji Otoki

Poraba toplotne energije iz Toplarne Železniki na lokaciji Otoki je znašala 1013 MWh. V tem letu smo za ogrevanje izkoristili tudi več kot 900 MWh odpadne toplote iz kompresorske postaje.

Skupni strošek za toplotno energijo je bil v Domelu v letu 2016 za 35 % nižji kot prejšnje leto. To pomeni prihranek približno 160.000 EUR glede na dolgoletno povprečje.

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MWh	2006	2065	2031	2135	2910	2265	1894	1013

Poraba toplotne energije (MWh)

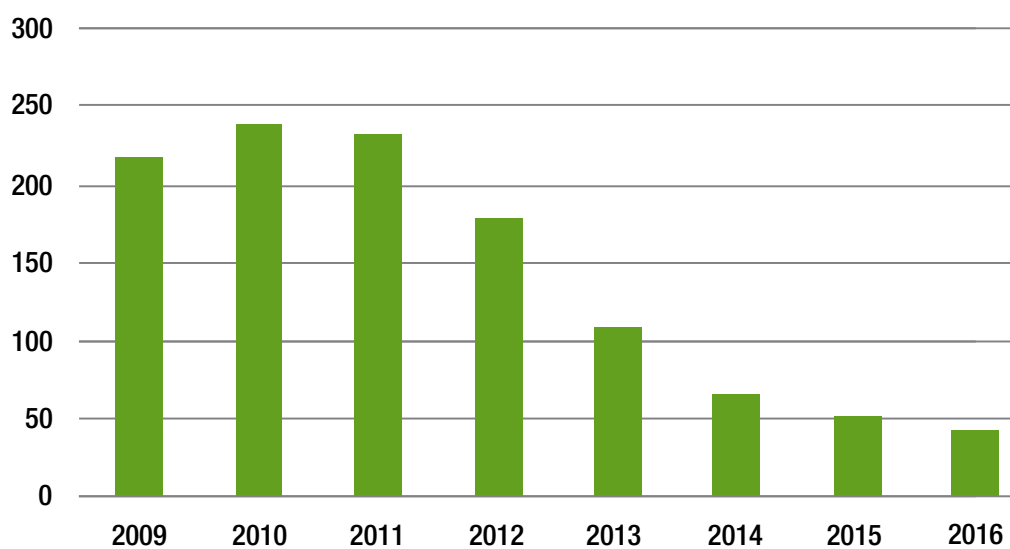
ODPADKI

Komunalni odpadki

Količina mešanih komunalnih odpadkov se v zadnjih letih zmanjšuje, kljub večanju števila zaposlenih in širitve proizvodnje.

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tona	216	240	233	177	112	66	51	44

Mešani komunalni odpadki (1000 kg)

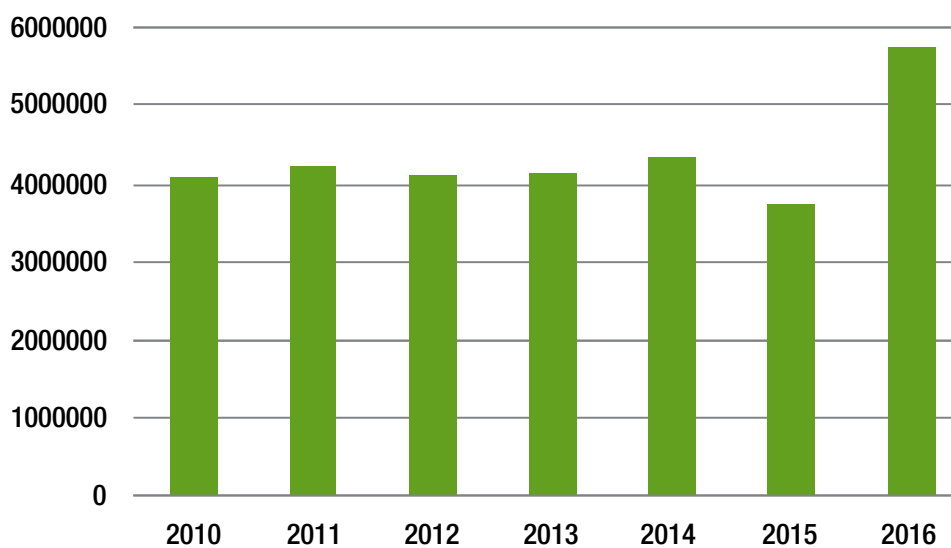

Koristni odpadki

V podjetju učinkovito ločujemo več vrst koristnih odpadkov, ki so primerni za recikliranje: papir in karton, plastična embalaža, biološki odpadki, odpadni BMC ...

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tona	4114	4275	4147	4169	4346	3780	5858

Koristni odpadki 1000 kg

MONITORINGI VPLIVOV NA OKOLICO

Glede na naravo dela v našem podjetju moramo opravljati monitoring odpadnih voda, emisij v zrak in emisij hrupa v okolico.

Z monitoringom spremljamo kakovost odpadnih vod. Pri industrijski odpadni vodi poleg osnovnih parametrov analiziramo tudi snovi, ki jih v odpadni vodi pričakujemo glede na naravo naše proizvodnje. Meritve opravljamo vsake tri mesece, rezultati pa so v zakonsko predpisanih mejah.

Opravili smo meritve male komunalne čistilne naprave v Retečah. Vzorec na iztoku KČN ustreza navedenim določilom za iztok v javno kanalizacijo in določilom za odvajanje iz male komunalne čistilne naprave. Opravili smo prve meritve odpadne vode; rezultat analize ustreza navedenim določilom za iztok v javno kanalizacijo.

Emisije v zrak se merijo na tri leta. Za leto 2016 smo opravili izračun na podlagi števila delovnih ur in števila izdelanih kosov. Filtri pri izpustih se menjajo, potrebo po menjavi pa merimo z indikatorji, ki nas opozorijo na zasičenost filtra. Pri meritvah izpustov smo znotraj zakonsko določenih zahtev.

MNENJE ZAINTERESIRANE JAVNOSTI

V letu 2016 smo prejeli tri pritožbe občanov, dve na lokaciji Reteče in eno na lokaciji Otoki. Dve pritožbi sta se nanašali na hrup, ki je nastal zaradi napake delovanja opreme in motečega šuma. Ena pritožba pa se je nanašala na motečo osvetljenost zaradi razsvetljave okolice podjetja. Vse pritožbe so bile uspešno zaključene.

TRAJNOSTNI RAZVOJ IZDELKOV

Pri razvoju novih in nadgradnji obstoječih izdelkov si nenehno prizadevamo za povečanje učinkovitosti in zmanjšanje odpadkov in emisij ter se izogibamo materialom, ki so škodljivi za okolje. Pozorni smo na okoljsko primerno zasnovo izdelkov, ki temelji predvsem na večji energetski učinkovitosti, manjši teži izdelka in manjšem hrupu. Tako smo tudi v letu 2016 nadaljevali razvoj novih in nadgradnjo obstoječih izdelkov v smeri večje okoljske sprejemljivosti.

Poudariti velja prenovo družine elektronsko komutiranih AZ-motorjev, ki so namenjeni uporabi v ogrevalni in prezračevalni tehniki ter klimatizaciji, pri čemer je zaradi trajnega obratovanja energijska poraba še toliko pomembnejša. Domelovi AZ-motorji spadajo v razred IE5 – ultra visoka učinkovitost in zagotavljajo velike prihranke energije. V primerjavi z motorji razreda IE3 v Domelu prihranimo 1500 ton materiala na leto in povečamo učinkovitost, ki se kaže v prihranku 180 GWh energije na leto. Izračun temelji na 140.000 kosih AZ-motorjev, proizvedenih v zadnjih petih letih (2012–2016), ob upoštevanju režima delovanja (16 ur pri 70 % nazivne moči in 8 ur pri 30 % nazivne moči) ter predpostavki emisij toplogrednih plinov 0,55 kg CO₂/kWh. Elektromotorji veljajo za velike porabnike električne energije in pomenijo velik potencial pri zniževanju emisij toplogrednih plinov. Prevladujoč delež k emisijam prispeva poraba električne energije med obratovanjem izdelka, ki predstavlja >90 % vseh izpustov v življenjski dobi izdelka. Najučinkovitejši ukrep je torej zmanjšanje porabe električne moči, kar dosežemo s povečevanjem izkoristkov in omejevanjem porabe električne moči.

Manj materiala

1500 ton/leto

Večja učinkovitost

180 GWh/leto

Manj hrupa

Nižje emisije CO₂

100.000 ton CO₂/leto

Nadaljuje se tudi razvoj velikoserijske elektronsko komutirane sesalne enote 758. Cilji za to enoto so statični izkoristki >55 % in bodo ustrezali zahtevam najvišjega energijskega razreda A+++, ki bo na območju EU uveden septembra 2017.

Poleg tega je potekal razvoj elektronsko komutirane sesalne enote 712, ki se bo uporabljala v segmentu baterijskih sesalnikov. Ta enota bo omogočala učinkovito sesanje tudi pri nižjih močeh (do 250 W). V letu 2016 smo prav tako nadaljevali razvoj pogonov za e-kolo. Zanesljiv pogon z visokim izkoristkom bo omogočal daljši doseg in s tem spodbujal rabo koles kot alternativo voznemu parku z motorji z notranjim zgorevanjem.

Poleg povečanja energijskih izkoristkov pri razvoju in optimizaciji izdelkov upoštevamo tudi snovno učinkovitost, možnost razgradnje in varnega odlaganja izdelkov ob koncu življenjskega cikla ter primernost materiala za predelavo in recikliranje. Zato imamo za stranke, ki so večinoma podjetja, pripravljena navodila za razgradnjo naših izdelkov (SE 463, 467 in puhal) v okviru direktive o odpadni električni in elektronski opremi (WEEE). Ta direktiva od držav članic EU zahteva, da že v osnovi spodbujajo oblikovanje in proizvodnjo takih izdelkov, pri katerih se upošteva primerna oziroma kar najlažja demontaža ob koncu življenjskega cikla in pridobivanje čim večje količine zbranih materialov, ki so lahko ponoven vir dragocenih surovin. Raziskave v smeri okoljsko sprejemljivejših izdelkov pa smo razširili tudi na začetno fazo izbora materialov in po potrebi razvoja za recikliranje primernejših oziroma razgradljivih vhodnih surovin.

OKOLJSKI PROGRAMI

ZAKLJUČENI IN ODPRTI OKOLJSKI PROGRAMI V LETU 2016

Naslov programa	Okoljski vidik	Stanje 2016
Glavna toplotna postaja	Energija	Z regulacijsko in strojno posodobitvijo smo zmanjšali porabo toplotne energije daljinskega ogrevanja.
Strelovod	Požar	V načrtu sta popravilo in dodelava celotne strelovodne napeljave na lokaciji Otoki. V letu 2016 se je uredila strelovodna napeljava na skladišču nevarnih snovi.
Dan odprtih vrat v sklopu praznovanju 70. obletnice Domela	Komuniciranje	23. aprila 2016 smo izvedli dan odprtih vrat za družinske člane zaposlenih in širšo javnost. Organiziran je bil voden ogled proizvodnih oddelkov na sedežu podjetja v Železnikih.
Skladišče nevarnih snovi Trata	Nevarne snovi	Program ureditve skladišča mazalnih olj in drugih nevarnih snovi še poteka in bo zaključen v letu 2017.
Manipulacija z odpadki na lokaciji Trata	Odpadki	Program ureditve prostora za obdelavo koristnih in drugih odpadkov še poteka in bo zaključen v letu 2017.
Energetska sanacija stavb na lokaciji Trata	Energija	Energetska sanacija je bila pretežno izvedena v letu 2016, nadaljevanje in zaključek programa sledita v letu 2017.
Prenova EX-električne napeljave v skladišču nevarnih snovi	Nevarne snovi	Prenova je bila izvedena in zaključena v letu 2016.
Varčna razsvetljava LED v objektih Domel Trata	Razsvetljava	Program je realiziran 70-odstotno. Luči se vgrajujejo po fazah, tako kot poteka sanacija objektov.
Pasivno hlajenje tehnologije BMC in zalivanje termoplastov	Energija	Program je realiziran 70-odstotno. Strojne instalacije so pripravljene, zagon je načrtovan v prihodnjih tednih.
Uporaba odpadne toplote kompresorske postaje in tehnologije na lokaciji Trata	Energija	Strojne instalacije so izvedene 60-odstotno. Dokončna realizacija sledi po vgradnji kompresorja in zagonu proizvodnje BMC v sredini leta 2017.

Domel Holding, d.d.

Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija,

tel.: +386 4 51 17 100,

info@domel.com, www.domel.com

Okoljsko poročilo za leto 2016

Vsebinska zasnova: Domel marketing, Leto: april 2017.

Priprava gradiva: Jožica Rejec, Aleš Markelj, Romana Lotrič, Andrej Šuštar, Jože Prezl, Rok Pfajfar, Barbara Bertoncej, Janez Rihtaršič.

Pregled in potrditev poročila: Aleš Markelj, predstavnik vodstva za okolje.

Oblikovanje: Nina Drol.

Foto: Arhiv Domel, Andrej Tarfila.

Za dodatna vprašanja glede okoljskega poročila se lahko obrnete na:

Služba za varstvo pri delu in varovanje okolja

Tel: +386 4 51 17 147

joze.prezl@domel.com

